

Failihaldus

Ivari Horm
ranger@risk.ee

- Kahte liiki
  - Programmid ja muud süsteemsed andmed
  - Kasutaja andmed (dokumendid, pildid, videod jm.)
- Kõik andmed salvestatud failidesse

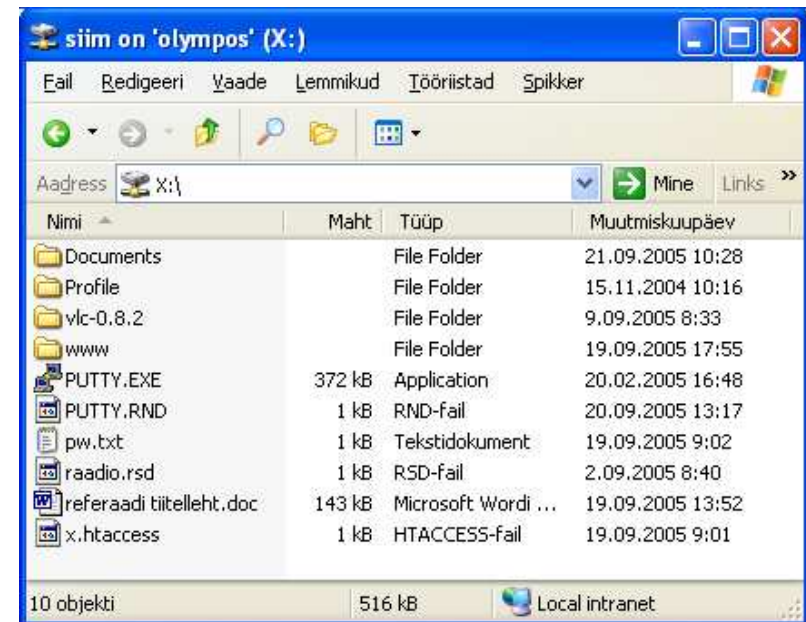
- Iseseisev terviklik andmete kogum
- Igal failil oma nimi, aitab arvutist faili üles leida
- Failis sisalduvad andmed määravad faili tüübi

- Nii süsteemsed kui kasutaja poolt loodud failid on erinevat tüüpi
  - Programmifail
  - Tekstifail
  - Pildifail
  - Muusikafail

- Windowsis aitab faili tüüpi määrata ka faili nimi
- Nimi koosneb
  - Vabalt valitud faili nimest (**ei tohi sisaldada / \ : ? * < > |)**)
  - Faili laiendist (tavaliselt 3 märki)
- Faili nimi ja laiend eraldatakse üksteisest punktiga

See on minu dokument.doc

- Operatsioonisüsteem oletab faili laiendi järgi, millise programmiga antud faili avada
- Kasutaja näeb seda oletust faili nime juures oleva pildikesena

▪ **Tekstifailid**

- DOC *Microsoft Wordi dokument*
- DOCX *Microsoft Word 2007 dokument*
- TXT *Tavaline kujundamata tekst*
- SXW *StarOffice/OpenOffice dokument*
- ODT *Avaliku formaadiga tekstidokument*
- RTF *Universaalsema formaadiga tekstidokument*

▪ **Pildifailid**

- JPG, JPEG *Pakitud, ideaalne digifotode salvestuseks*
- BMP *Pakkimata, suhteliselt suur fail*
- GIF *Pakitud, väheste värvidega piltide jaoks, anim.*
- PNG *Alternatiiv GIF-ile, avalik formaat*
- TIFF *Pakkimata, väga suured failid*

- **Tabelid**

- XLS *Microsoft Exceli tabel*
- XLSX *Microsoft Excel 2007 tabel*
- SXC *StarOffice/OpenOffice'i tabel*
- ODS *Avatud formaadiga tabelifail*

- **Videofailid**

- AVI *Esineb nii pakkimata kui pakitud kujul*
- MPG, MPEG
- MOV *Väiksemad filmilõigud, kasutusel ka veebis*
- WMV *Windows Media formaadis videofail*

- **Helifailid**

- WAV *Pakkimata helifail*
- MP3 *Levinuim muusika salvestamise formaat*
- RAM *Kasutatakse reaalaja heliülekannetel*
- AU *Audiofail, viimasel ajal vähem levinud*
- WMA *Windows Media formaadis audiofail*

- **Käivitatavad failid ja süsteemifailid**

- EXE *Levinum käivitusfaili tüüp*
- COM *Vanemate süsteemifailide formaat*
- BAT *Sageli isekirjutatud käsufail*
- SYS *Süsteemifail*

▪ Arhiivifailid

- TAR *Kataloogid pakitakse üheks failiks*
- ZIP *Levinuim formaat Windowsi all*
- GZ *Kasutatakse muudes operatsioonisüsteemides*
- RAR *Vanem formaat, praegu vähem levinud*

▪ Muud

- HTM, HTML *Koduleheküljed (veeb)*
- PHP *Dünaamilised kodulehed*
- VBS, WSH *Windowsi programmeerimine. VIIRUSED!*
- XML *Andmefail*
- DAT *Andmefail*
- ISO *CD-plaadi andmete peegelkoopia*
- IMG *CD-plaadi andmete peegelkoopia*
- PDF *Universaalne mittemuudetav dokumendifail*

JOHN NICOLAS
TRAVOLTA/CAGE

IN
ORDER
TO
TRAP
HIM,
HE
MUST
BECOME
HIM.

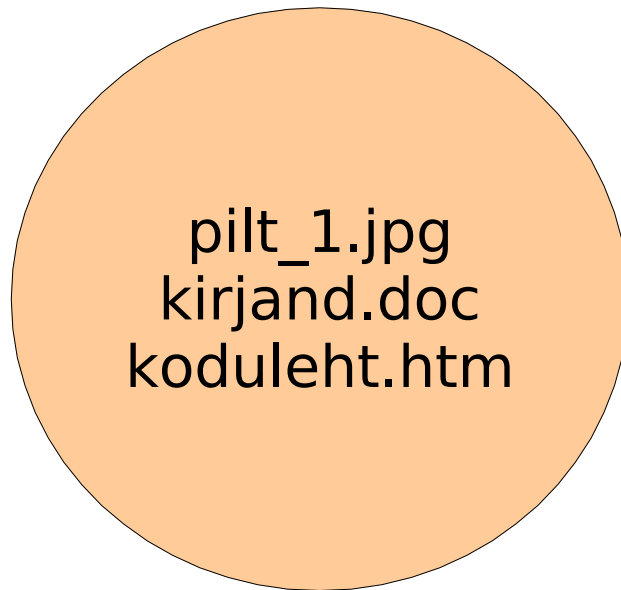
FACE/OFF

PARAMOUNT PICTURES PRESENTS A DOUGLAS WICKER PRODUCTION A VHS ENTERTAINMENT PRODUCTION A DAVID PERALTE PRODUCTION A JOHN WOO FILM JOHN TRAVOLTA NICOLAS CAGE "FACE/OFF" JOHN ALLEN
JOHN SEBASTIAN ALESSANDRO MUYOLA "BY JOHN PINNELL" CHRISTIAN ADAM WILKINSON "BY JEFF TEVINE" "BY MIKE WESS" MICHAEL COLLEARY "BY MICHAEL BOLIGAR STEVEN HEUTNER AND JUANFRAN O'KANE
"BY DAVID PERALTE" BARRE OSGOOD TERENCE CRAIG AND CHRISTOPHER GORDON SUMMER "BY MIKE WESS & MICHAEL COLLEARY" "BY JOHN WOO"
www.face-off.com

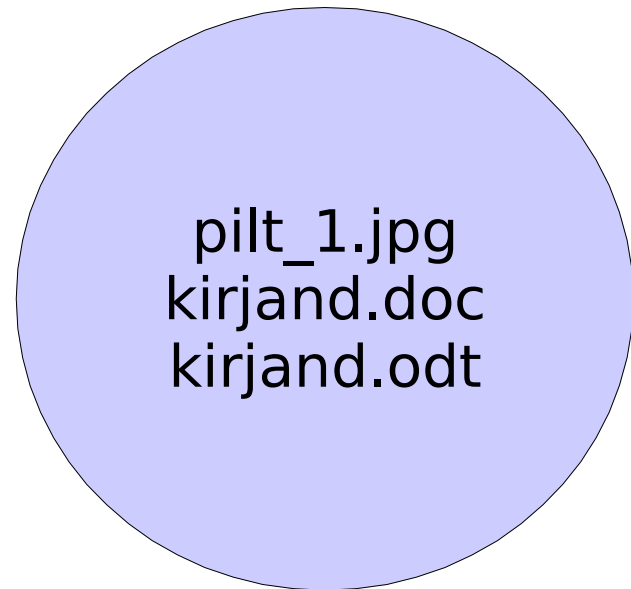
Failid ja kataloogid

- Failid võivad olla ühenimelised kuid erineva sisuga
- Kuidas eristada ühte faili teisest?
- Ebareaalne, et kõik arvutis olevad failid on unikaalse nimega

- Katalooge (kaustu) kasutatakse failide grupeerimiseks
- Ühe kataloogi piires peavad failide nimed olema unikaalsed

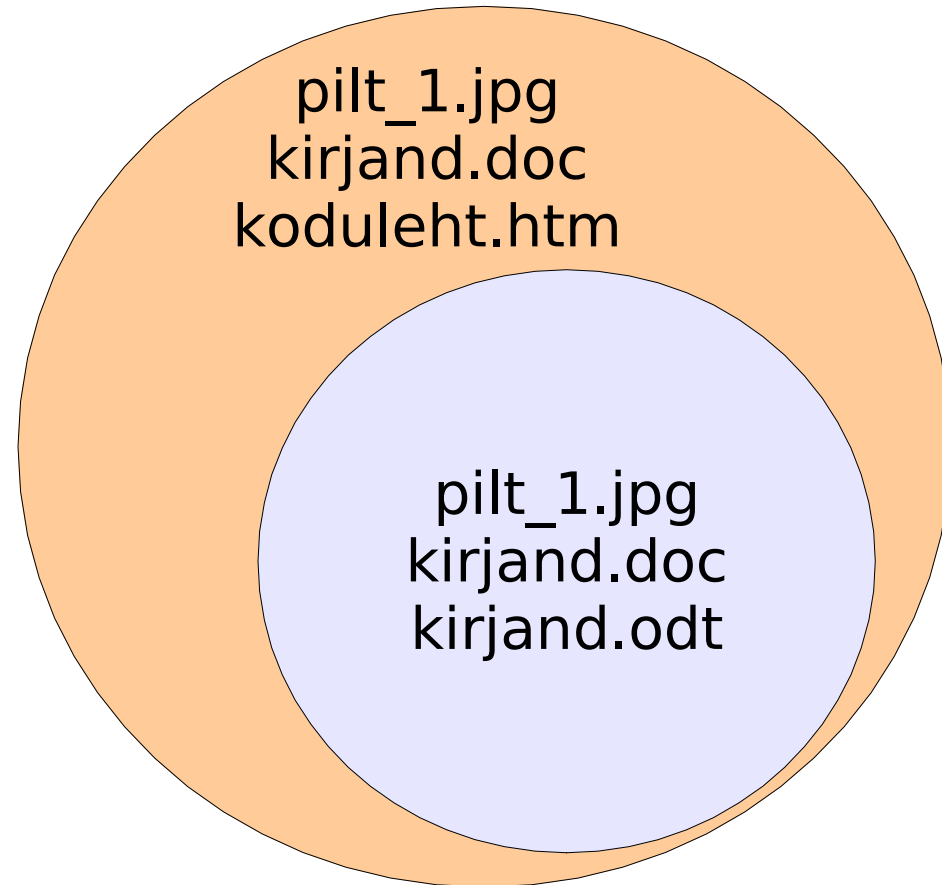

Kataloog 1

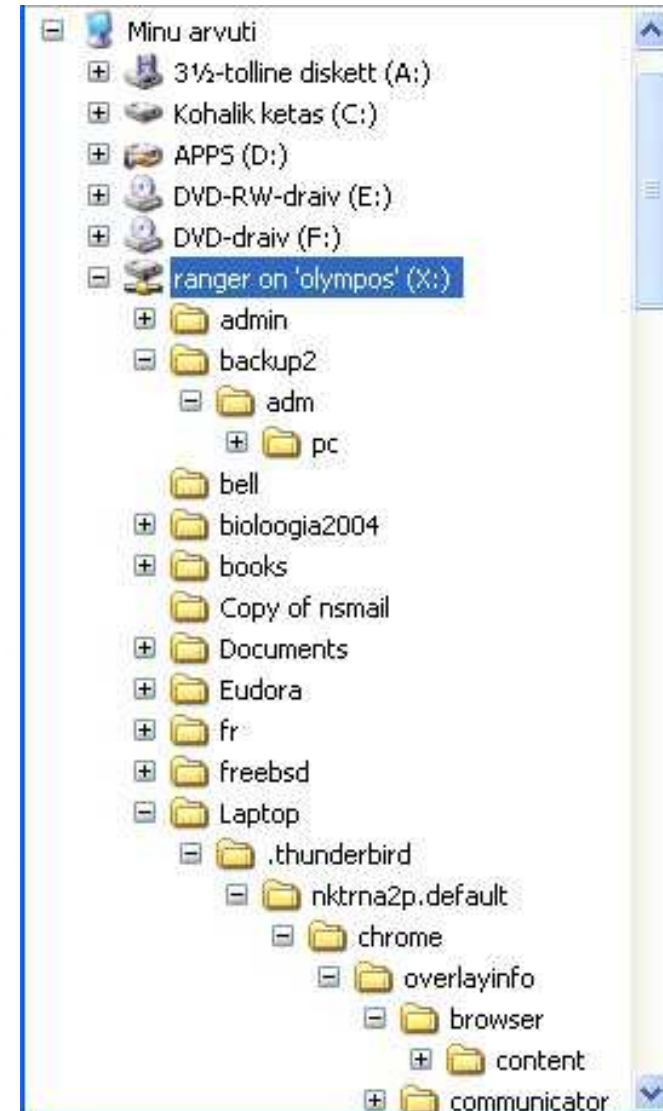
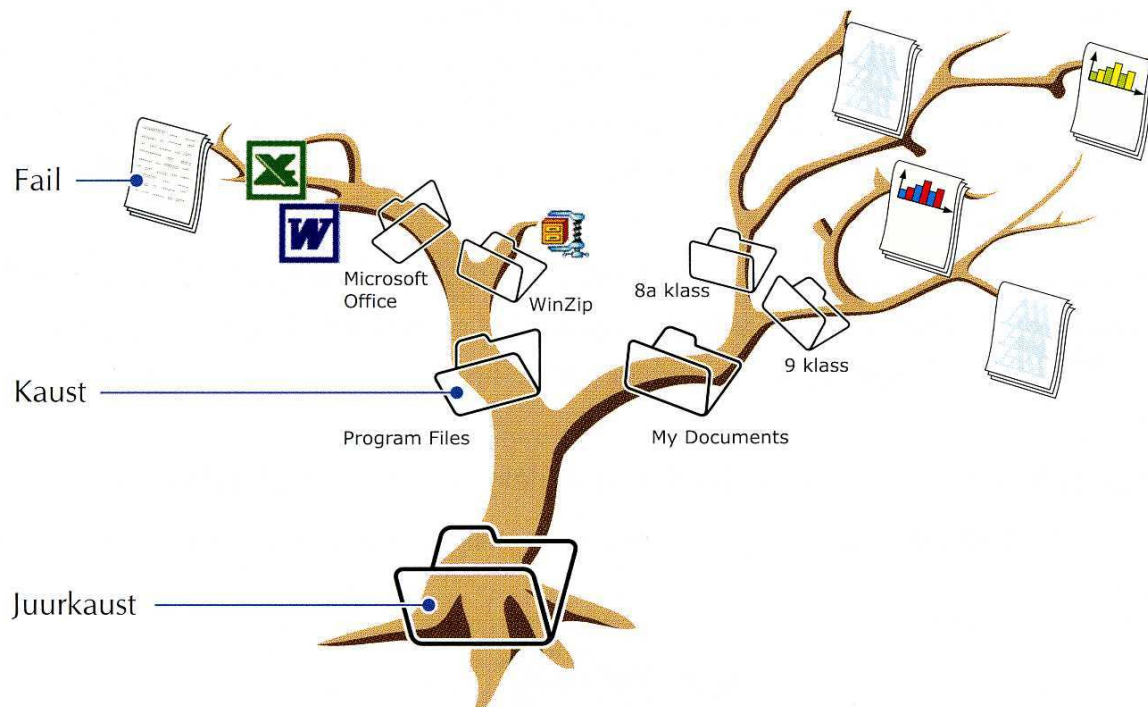

Kataloog 2

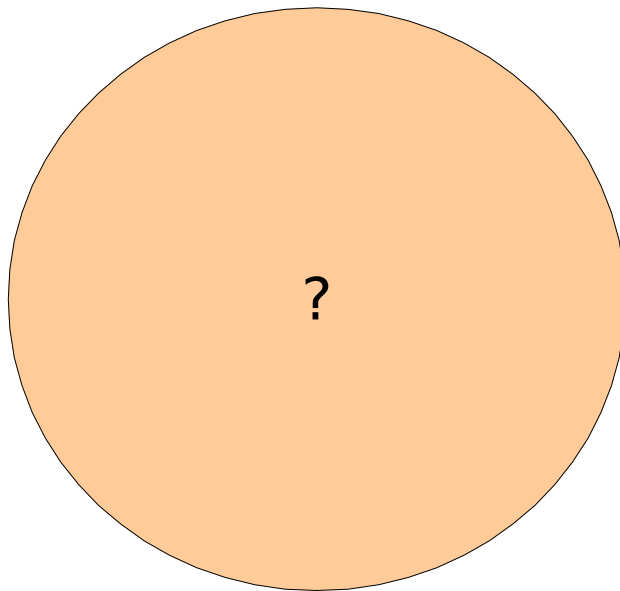
- Katalooge saab paigutada ka üksteise sisse
- Kataloog võib sisaldada teisi faile või omakorda kaustu

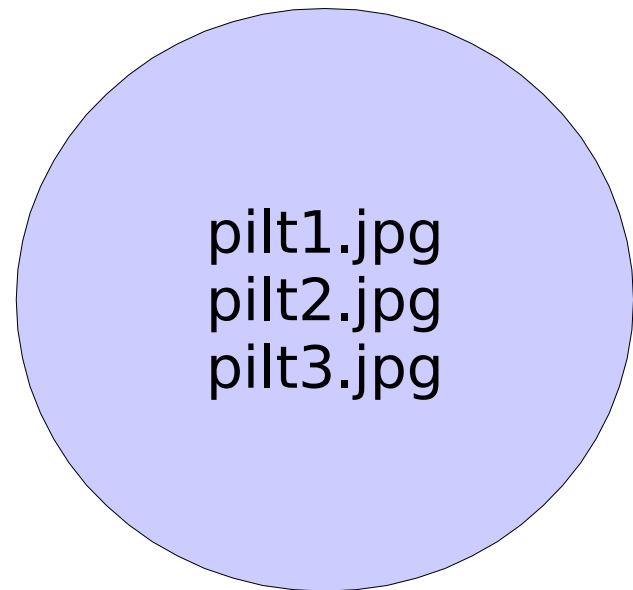
- Üksteise sees olevad kataloogid tekitavad ahelaid, mis moodustavad kataloogipuu

- Kataloogid on tekitatud seal sees olevate failide sisu alusel
- Üks fail peaks kuuluma mitmesse kataloogi!

Looduspildid

Talvepildid

- Operatsioonisüsteemis puudub lahendus antud probleemile
- Failile lisatakse täiendav info (metainfo), mille abil programmid suudavad faile grupeerida

- Faili ja kausta nime on võimalik muuta või kustutada vaid juhul, kui mõni programm seda parasjagu ei kasuta
- Windows NT-tüüpi toodetel võib kasutajalt olla võetud õigus antud toiminguid teostada
- Süsteemifailide hooletu kustutamine võib Windowsi töökoõlbmatuks muuta!

- Kustutatud failid saadetakse üldjuhul prügikasti
- Prügikastist on võimalik faile taastada
- Prügikastist kustutatud failide taastamine pole võimalik!
- Olemasoleva faili muutmisel ei ole võimalik algseisu taastada, kui muudatused on juba salvestatud ja programm suletud

- Olemasoleva faili muutmisel ei ole võimalik algseisu taastada, kui muudatused on juba salvestatud ja programm suletud
- Muudatuste salvestamiseks uue failina vali

Fail -> Salvesta nimega...

File -> Save As...

- Arvutiõpik antud teema kohta

- http://www.artsturm.ee/ettevaatust_arvuti_pdf/ettevaatust_arvuti-ptk-4.pdf
- http://www.artsturm.ee/ettevaatust_arvuti_pdf/ettevaatust_arvuti-ptk-3.pdf
- http://www.artsturm.ee/ettevaatust_arvuti_pdf/ettevaatust_arvuti-ptk-4.pdf

- Faililaiendid

- http://en.wikipedia.org/wiki/File_extension
- <http://www.file-ext.com/>
- <http://www.ace.net.nz/tech/TechFileFormat.html>
- <http://www.stack.com/file/extension/>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Computer_file_formats